

PLAID SIN VIA

Selegreis Vus era dalla primavera e d'ina pausa beinmeritada suenter la stagiun intensiva? Cu ei vegn in tec pli ruasseivel ed ins sa prender peda per quei e tschei? Avon ei denton aunc la radunonza communal, ella quala nus vegnin a metter tiarms impurtonts pil futur. E suenter lezza tgi-rein nus gl'empren cuminonza e cumpignia cun in apéro ed ina buna tscheina. Quella tscheina da vischnaunca ei fetg a cor a mi ed jeu hai plascher da veser co habitontas e habitonts sesan patgific ensemen suenter elecziuns e votaziuns. Jeu giavischel a nus tuts biaras talas caschuns da star e seser ensemen e s'entupar. Ils dus projects che vegnan en votaziun dattan caschun da discutir, igl ei il dretg liug da far quei. Jeu giavischel a Vus ina primavera da cumpignia, ina biala e cuntenta.

Franz Gschwend
president communal

Dieser Link führt Sie zu den Novas da Laax in Deutsch und Rätoromanisch.

IMPRESSUM:

Novas da Laax, Vischnaunca da Laax
Cumpara: mintga 2 meins, la fin dil meins
Proxima ediziun: 30 da matg 2025
Ideas per tematicas: tochen ils 14 da matg 2025
Redacziun: Domenica Flütsch
Contact: admin@laax-gr.ch

Aschia duei la «Sentupada nova» veser ora suenter la reconstrucziun.
Ils 12 d'avrel decida la radunonza communal dall'immobiglia che survescha alla populaziun da Laax.

NOVA SENTUPADA: LA PLEIV HA DAU GLISCH VERDA

La pleiv e la Fundaziun Pro Laax s'occupan dapi entgins onns cull'idea da renovar ed adattar la Sentupada, il center sper casa pervenda ch'exista dapi 1984. Per concretisar l'idea han las duas partenarias involvau era la vischnaunca politica. Ils 28 da mars 2025 ha la pleiv dau siu consentiment pil project da spazzar e reconstruir il baghetg dalla Sentupada. Ussa ha la radunonza communal da prender posiziun.

L'idea da spazzar la Sentupada e da reconstruir ella tenor ils basegns moderns ha la pleiv presentau pliras gadas alla populaziun. Il project digl architect Andreas Schneller, Trin/Turitg ha la radunonza generala dalla pleiv approbau unanimamein. La Sentupada nova duei custar la summa da biebei 5 milliuns francs. La pleiv sco possessura dalla parcella metta a disposiziun il terren ne-

cessari contribuescha sezza ina summa da 3 milliuns francs vid quels cuosts.

Sustegn general

Gia avon 40 onns, cu ins ha baghegiu la Sentupada, han la pleiv, la Fundaziun Pro Laax e la vischnaunca politica collaborau enten realisar il project. Ussa serepeta quei partenadi. Las uniuns ed instituziuns activas

en vischnaunca survegnessen culla «Sentupada nova» in center modern ed adattau als basegns. La reconstrucziun dil baghetg ch'ei vegnius empau «sils onns» gudignass cun localitads pli praticas e conformas per occurrenzas publicas e privatas. La purschida corrispundess plinavon al ferm carschen da habitonts dils davos 20 onns.

La construcziun nova

Sco ei descha per in center da s'entupar, du-eigien era el futur giuven e vegl, pign e grond, sescuntrar e sesentir bein ella Sentupada nova. Planisadas ein localitads multifunzionali per sesidas, seminaris e cuors, exercezis da cant e musica, la stanza per la cumpignia da mats, ina cuschina pratica per occurrenzas ufficalas e privatas sco era in cantun da termagliar per affons pigns. Las uniuns havessen a disposiziun avunda plaz da magazinari, quei che maunca actualmein. Ina piazza attractiva ora el liber, ch'ins savess era quintar sco piazza-cadruvi, cumplettescha il project general.

La radunonza communal decida

Ils 12 d'avrel 2025 ha la radunonza communal caschun da discutir e da prender posiziun en caussa. Ella decida da dus credits corrispondents. Ton la Fundaziun Pro Laax sco la vischnaunca politica proponan da lubir mintgamai 1 milliun francs per la

Sentupada nova. Sch'il suveran suonda las propostas, preveda il plan da termin in a fasa da baghegiar da dus onns (2026 e 2027). Il messadi culs detagls han tuttas ca-

sadas retschert. Exemplars survegn'ins era sin canzlia, plinavon ei la documentaziun a disposiziun ella pagina d'internet dalla vischnaunca.

SPITEX SELVA FESTIVESCHA GIUBILEUM DA 25 ONNS

Avon 25 onns, igl 1 da fenadur 2000, ha l'organisaziun nievfundada Spitex Selva entschiet sia lavur en e per las vischnauncas Falera, Flims, Laax, Sagogn e Trin. La vischnaunca da Schluein ei s'associada il 2015. Sur ils onns eis ella sesviluppada ad ina organisaziun indispensabla ella reit dil providiment sanitar dalla regiun. Ella ei daventada in impurtont survetsch ella tgira ed assistenza da casa. Quei che ha

entschiet gl'onn 2000 cun circa 6.5 pertschients da plazzas ed 8215 uras prestadas, ei carschiu il 2024 ad in volumen da 24.3 pertschients da plazzas, cun 45 collaboraturas e 26'400 uras prestadas. Las incumbensas principalas dalla Spitex Selva ein la tgira, tractament da basa ed assistenza da persunas a casa. Denton era gl'agid el tenercasa ed il survetsch da tschaveras ein impurtontas domenas. La

Spitex Selva festivescha siu giubileum cun diversas activitads ellas vischnauncas sco era cun occurrenzas per las collaboraturas ed ils collaboraturs. La populaziun ei envidada cordialmein da prender part alla festivitads ed occurrenzas, da visitar ils loghens dallas acziuns, seser e star da cumpignia in'uriala.

SIN TURA DA GIUBILEUM

En «sias» vischnauncas organisescha la Spitex Selva ina sentupada culla populaziun, mintgamai cun pintga ustria, spisa e bubronda, ina concurrenza e presentaziun dall'uniun-purtadra:

- 14-5-25 Trin Mulin (avon il Volg)
 - 21-5-25 Flem Vitg (kiosk Mirsa, Via Nova)
 - 23-5-25 Sagogn (avon il Volg)
 - 28-5-25 Laax (avon center communal)
 - 4-6-25 Schluein (sper la glienda, sur la punt)
 - 6-6-25 Falera (avon il Volg)
- Las occurrenzas ein da tutt'aura.

«SPAZI» – INA NOVA SURFATSCHA MULTIFUNCZIUNALA AMIEZ IL VITG

La scoletta veglia amiez il vitg da Laax daventa in liug plurivalent e vital, cun numerusas pusseivladads da trer a nez. In niev liug da s'entupar per tuttas generaziuns.

La posiziun centrala sper il Lag Grond fa dil «SPAZI» in punt unic da nies vitg. La vesta sil lag, la vischinonza alla natira e l'atmosfera cumadeivla creeschan cundiziuns inspirontas per cultura, brat e cuminonza. Seigi uras da cumpignia silla piazza avon la casa, workshops creativs cun veta sil lag, ni era sentupadas spontanias sper l'aua – «SPAZI» colligia la veta vitala dil vitg cul ru- aus e la bellezza dil Lag Grond. Igl ei in liug che semida cuntinudamein e che s'adattescha als basegns dalla vischnaunca. Il medem mument eis ei in spazi custeivel per la sentupada e l'inspiraziun.

Dalla scoletta al liug da s'entupar attrac- tiv cul num «SPAZI»

Dapi ch'ils scolarets han bardigliau ella sco- letta nova entadem il lag e dapi che la radu- nonza communal ha refusau il concept d'ina ustria ei la scoletta veglia vita. Ussa vegn il baghetg sanaus energeticamein e reconstruius en sia fuorma architectonica oriunda. Quei munta che las annexas veg- nan spazzadas ed il tetg, conform allas nor- mas dil dretg da cuort, alzaus. Quei lube- scha da duvrrar cumpleinamein il surcombras. Per ch'ella sappi ademplir sia

funcziun impurtonta sco liug da s'entupar, vegn plinavon la piazza avon casa reveleta- da.

In baghetg – numerusas pusseivladads da duvrrar

Il baghetg niev duei survir igl avegnir a ba- segns multifars e star a disposiziun al die- ver flexibel. Las treis alzasas san ins duvrrar independentamein ina da l'autra aschia ch'igl ei pusseivel da far las adattaziuns ar- chitectonicas senza pli grondas midadas.

- Alzada sut: Cheu vegn gl'implont sanitar public renovaus e cumplettaus cun ina tualetta che corrispunda als basegns da persunas cun impediments incl. ina mei- sa da far schetg. Plinavon dat ei ina pint- ga cuschina per occurrenz al Lag Grond sco era in niev local da giuventetgna per scolaras e scolars dil scalem superiur. Igl ei previu da rinforzar la lavur sociala d'af- fons e giuvenils en vischnaunca ed ils giu- venils san gidar activamein da concepir las localitads.
- Plaunterren: Utilisadra principala dil local multifuncziunal vegn la Termagliera, la gruppa da giugs, ad esser. Il concept da formaziun flexibel da quell'alzada lube- scha denton igl avegnir era auters die- vers.
- Surcombras: Cun alzar il tetg existent dat ei in local clar ed aviert. Duront il temps da baghegiar dalla Sentupada (baghetg sper casa pervenda) survescha quel sco provisorio per differents basegns naven dallas emprovas dils chors tochen tiels cuors da yoga. Cu la Sentupada nova ei fi- nida vegn quei local el «SPAZI» a surveg- nir ina nova funcziun.
- Piazza avon casa: Actualmein ein l'entra- da e la piazza avon casa fetg datier dil passapei e cunquai era dalla via. Conform al diever d'in baghetg public per giuven e vegl eis ei buca ina situaziun optimala. Perquei eis ei planisau da metter sin quel- la piazza ina fontauna, quella survescha lu era sco plaz da seser e cunfin tier via e traffic.

Il concept da renovaziun

Gl'architect Andreas Schneller ha sviluppau per la vischnaunca gia il concept d'ustria dalla scoletta veglia. Ad el eis ei gartegiau ussa da separar las alzasas a moda func- ziunala e da concepir il medem mument ina architectura unificada. Cun quei project dat ei in liug da s'entupar multifar per l'entira populaziun, naven dils pli pigns tochen tiels attempai. Laax survegn cunquai in niev center che porta veta el coc dil vitg.

Projektvisualisierung

Bild: Architect

Projektvisualisierung

Bild: Architekt

Proposta alla radunonza communal

A caschun dalla radunonza da calonda mars dalla vischnaunca politica, sonda, ils

12 d'avrel 2025, vegn la suprastonza communal a presentar il project. Ella propona d'approbar il credit da baghegiar da CHF 1'500'000 excl. tpv (+/-15%).

MIU LAAX, TIU LAAX – EXPOSIZIUN ELLA CULARTA

Laax: in liug plein historias e surprisas. Beinenqual numna ei patria, per auters eis ei ina destinaziun. Con bein enconuschin nus denton Laax? L'exposiziun nova **Miu Laax, Tiu Laax** sededichescha a Laax cun ses carstgauns che fuorman quei liug, che vitaliseschan, bandunan el ni retuornan. L'exposiziun colligia facts cun fantasia, cefras cun maletgs, e muossa Laax da perspectivas novas. La squadra che ha realisau l'exposiziun ha tarmess la fotografa Barbara Truog sin via ed en loghens da Laax – alla tscherca da fatschas – indigenas, habitonts secundars, forsa era indigens intermediars. Biars han cooperau, uniuns e gruppas d'interess, las scolas, persunas privatas e glieud participada spontanamein. Scribentas e commentaders dil vitg dattan a Laax ina nova vusch.

Laax en plaid e realitad

Scribent:a dil vitg – Dorfschreiber:in
Tgei schabegia, sch'ins lai scriver ina

mischeida d'auturas e schurnalists in text da Laax? Ellas ed els reflecteschan, legian, visetan, observan, scrivan e mettan en damonda – e scuvieran da niev la veta dil vitg. La tradiziun dil commentar ed observar ei tuttavia buca nova a Laax. Cun sia figura Closchi ha Hans Moser (1922-2012) biars onns fatgs e schabetgs a Laax e contuorn – Closchi era adina presents cun siu tgaun Sir Henry. Sias observaziuns, observaziuns e «rapports» ha el commentau en fuorma da historias en maletgs ella gasetta jamnila regiunala Arena Alva (oz Ruinaulta). Quella tradiziun tschaffa l'exposiziun actuala ella Cularta e transpona ella el present. Ils texts ein a disposiziun ella casa da cultura da Laax, visitadras e visitaders astgan era sesurvir e prender cun els tals.

Urari d'avertura gievgia-dumengia, dallas 14.00 tochen las 17.00.

CALENDER

Sonda, 5 d'avrel 2025

«Schnulz im Sulz»

Flowerpower ella neiv da primavera, cun Julian Sommer, Schnulze e Schnultze, sco era biars hits da schlagghers.

Allas 11.00 – 17.00, Stalla Alp Nagens

Sonda, 12 d'avrel 2025

Buorsa da primavera d'artechels d'affons

L'Unien da dunnas Laax envida da fuffergnar, cumprar e vender. Annunzias ed ulteriuras informaziuns mira: www.dunnas-laax.ch/buorsa/

Allas 09.00 – 13.00, halla da gimnastica Gravas

Sonda, 12 d'avrel 2025

Radunonza communal

Allas 16.00, aula Grava. Silsunter il program accumpignont (apéro e tscheina)

Dumengia, 13 d'avrel 2025

Gi da suppa dalla pleiv catolica

Allas 17.00, discuors da rimnaders ed artists www.cularta.ch

Vendergis, 16 da matg 2025

Biblioteca pintga. Allas 09.00

Ella biblioteca Casa De Mont

Sonda, 24 da matg 2025

Pastrin FURNATSCH

PRO Laax – paun ord il fuorn da lenna, cun seser da cumpignia. Allas 10.00 – 14.00.

Suentermiezgi dils seniors

Ils proxims suentermiezgis da seniors mintga gievgia ein: ils 3. e 17 d'avrel / igl 1. e 15 da matg 2025

NIEV REGISTER DALLAS INTERPRESAS DA LAAX

Per remplazzar la tabla dallas fatschentas da commerci e mistregn che penda vid la preit dalla scoletta veglia ei quella cargada ussa silla pagina d'internet dalla vischnaunca. Ils imports anfl'ins sut «habitar a Laax/Wohnen in Laax» e «sin viseta a Laax/Zu gast in Laax».

Il register ei classaus tenor branschas e colligiaus culla homepage dall'interpresa corrispuudenta. Mintga fatschenta ch'ei suttamesa alla lescha da taxas turisticas ha la pusseivladad da vegnir recepida gratuitamein el register dallas fatschentas. Imports novs fa l'amministraziun communal mintgamai alla fin d'in quartal, interessentas ed interessents san s'annunziar tier la vischnaunca.